

SIMON
ROZENDAAL

Dertien soorten deugneuzen, in allerlei kleuren

Hoera, het is ramadan! Alom enthousiasme op radio en televisie over hoe geweldig dit feest toch is. Vooral die 'iftars'. Zo gezellig die gezamenlijke maaltijd 's avonds. En trouwens, die 'jalaba' zit verrassend lekker. Aldus laat de deugneus zien dat hij of zij heus niet anti-islam is. Deze ondersoort noemen we de islam-deugneus.

Verwant eraan is de Nederlander die weigert te benoemen dat de ellende in Gaza is begonnen met de weerzinwekkende aanval van Hamas op 7 oktober. Deze ondersoort noemen we de Gaza-deugneus en hun favoriete biotoop is de kwaliteitskrant.

Alle ondersoorten hebben als kenmerk dat ze niet alleen goed willen doen, maar bovenal wensen dat anderen dit zien. Daarom ondertekent een trans-deugneus met hij/hem of *she/her*, om empathie te tonen met 'non-binaire' mensen die met hen/hun willen worden aangesproken. Idem voor de lhbt+-deugneus die 'moeder' zou willen vervangen door 'ouder uit wie het kind is geboren'. De antiekoloniale deugneus weigert termen als 'slaaf', 'Gouden Eeuw' en 'blank' te gebruiken. De biotoop van deze drie ondersoorten is de ambtenarij.

Een geheel andere ondersoort zet zich graag af tegen 'populistisch rechts', 'extreem-rechts' en 'radicaal rechts'. Dit noemen wij ornithologen de roodborst-deugneus. Voorbeeld: Sander Schimmelpenninck, columnist bij *de Volkskrant*. Lokroep: een sterk nasaal geluid, tegen schelden aan. Wel vindingrijk: zo werd uw columnist door graaf Sander op X (Twitter) uitgemaakt voor 'prostaat-populist'.

Wanneer de havermelk-deugneus cappuccino bestelt, zegt hij of zij op veel te harde toon, opdat het hele etablissement kan horen dat ook deze deugneus om Moeder Aarde geeft: 'Doet u mij er maar eentje met haver.' De havermelk-deugneus houdt zich doorgaans op in de hoofdstad, maar wordt steeds vaker ook elders gesignaleerd. Let op: lijkt op de bakfiets-deugneus.

Het is voor vogelspotters notoir moeilijk alle groene deugneuzen uit elkaar te houden. De duurzaamheids-deugneus kwaakt als de zon schijnt heel terloops hoeveel zonnecellen hij op zijn dak heeft. De bodemklever tsjilpt: 'Nee, ik vlieg niet meer, ik ga alleen nog naar landen waar je met de trein kunt komen.' De contactroep van de vega-deugneus in de gewone supermarkt, is, iets te luid: 'Hebt u geen biologische spinazie?'

De grijsgroene deugneus gaat met de kleinkinderen naar demonstraties van Extinction Rebellion. 'Ja, dat doe ik voor hun toekomst. Zo vreedzaam, ze zingen er zelfs de *Carmina Burana!*' De biotoop van de witgebefte groenborst is de rechtbank. Daar keurt deze het bekladden van kunstwerken goed omdat er geen 'chilling effect' mag optreden, waardoor die zo nobele demonstranten zouden kunnen worden afgeschrikt.

Sommige deugneuzen combineren kenmerken. Voormalig weerman Gerrit Hiemstra vertelt graag dat hij al vele jaren niet meer vliegt of vlees eet, trots is op zijn zonnepanelen (maar liefst 54!), elektrische auto (sinds 2016!), warmtepomp (volledig elektrisch!), het materiaal waarvan zijn huis is gebouwd (kalkhennep!) en dat zijn kostbare woning op een verhoging staat, vanwege de verwachte overstromingen.

Kunt u al die deugneuzen niet uit elkaar houden, ga met een verrekijker naar de Ekoplaza – een voederplaats waar alle ondersoorten op afkomen en soms baltsgedrag vertonen – en oefen in het observeren. De roodborst koopt vooral bietenballen (het veganistische alternatief voor bitterballen), de witgebefte groenborst drinkt natuurwijn, en de bodemklever eet alles onbespoten.

Tot slot, de deugneus is geen inheemse soort maar een exoot. Ronald van Raak, hoogleraar 'Erasmiaanse waarden', stelde in een interview met *Trouw*, misschien wel de meest deugneuzerige krant van Nederland, dat onze grote denkers Desiderius Erasmus (1466-1536) en Benedictus de Spinoza (1632-1677) allesbehalve deugneuzen waren. Ze grepen elke kans aan om hun landgenoten in de maling te nemen, hadden geen ontzag voor *idées reçues* en fulmineerden tegen het geloof (de islam zowel als het christendom).

Bij deze dus een suggestie voor een ornithologisch promotie-onderzoek. Wanneer is de deugneus hier als dwaalgast naartoe gekomen?

EW

Kunt u deugneuzen niet uit elkaar halen, ga naar de Ekoplaza en oefen in het observeren